

Ой не п'ється горілочка,
Не п'ються й меди.
Не будете шинкувати,
Прокляті жиди.
Ой не п'ється тее пиво,
А я буду пить.
Не дам же я вражим ляхам
В Україні жить.
Ходім, батьки-отамани,
У Фастов в неділю
Та надінем вражим ляхам
Кошуленьку¹ білу.
Ні, не білу, а червону...
Ходім погуляєм.
Та в пригоді свого батька
Старого згадаєм,
Полковника фастовського²
Славного Семена.
Ходім, брати: не згинете,
Хлопці, коло мене.

В Переп'яті³ гайдамаки
Нишком ночували.
До схід сонця у Фастові
Хлоп'ята гуляли.
Прийди з того Межигор'я,
Наш славний Палію,
Подивися, що той Швачка
У Фастові діє!
Добре діє! У Фастові,
У славному місті,
Покотилось ляхів, жидів
Не сто і не двісті.
А тисячі. А майдани
Кров почервонила.
А оранди з костьолами,
Мов свічки, згоріли.
В самім замку невеличку
Церковку святую
Не спалено. Отам Швачка
Співа алілуя.
Хвалить господа, веселий,

І каже сідлати
Коня свого вороного:
Має погуляти
У Бихові⁴, славнім місті,
З Левченком⁵ б укупі,
Потоптати жидівського
Й шляхетського трупу.

[Друга половина 1848, Косарал]

Швачка Микита — запорозький козак, ватажок гайдамацького загону під час Коліївщини, який діяв у районі Білої Церкви, Фастова, Василькова. Після поразки повстання засланий до Сибіру. У народних піснях Швачка оспівується як герой і захисник покріпаченого селянства. Т. Шевченко з дитинства був знайомий з піснями про Швачку, одну з них — «Ой поїжджає по Україні та козаченько Швачка» — поет назвав у щоденнику «улюбленою». На вірші позначився вплив народних пісень про іншого гайдамацького ватажка Івана Бондаренка.

1. *Кошуля* — сорочка.

2. *Полковник фастовський* — Семен Палій. (Див. прим. 1 до поеми «Чернець»).

3. *В Переп'яті...* — «Могила». (Прим. Т. Шевченка). Одна з могил поблизу села Фастівця (тепер село Фастівського району, Київської області). В її розкопках улітку 1846 р. брав участь Т. Шевченко як співробітник Київської археографічної комісії.

4. *Бихов* — очевидно, Бишів (тепер село Макарівського району, Київської області). Назву «Бихов» Т. Шевченко взяв із народної пісні про Івана Бондаренка «Хвалилася Україна, що в нас добре жити...», де Бишів помилково названо Биховом. Запис цієї пісні є в альбомі Т. Шевченка 1839—1843 рр.

5. *Левченко* — учасник Коліївщини Федір Левченко. В липні 1768 р. брав участь у захопленні гайдаками містечка Гостомеля на Київщині. Згадується у пісні «Хвалилася Україна...» як соратник І. Бондаренка.